

DİR KAPSAMINDA AYNİYAT TESPİTİ YAPILMASI VE İLGİLİ TEMİNATIN ÇÖZÜLMESİ

II- KONUYA İLİŞKİN İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Dahilde İşleme Rejimi kapsamında gerek önceden ithalat, gerekse önceden ihracat (eşdeğer eşya kullanımı) kapsamında düzenlenen bir Dahilde İşleme İzin Belgesinin "özel şartlar" kısmında ithal edilen maddenin ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığına ilişkin yada eşdeğer eşya kullanımında eşdeğer eşya ile eşdeğer eşya karşılığı yapılan ithalatın aynı eşya olduğuna ve işlem görmüş ürün bünyesinde kullanıldığına ilişkin ayniyet tespiti yapılması gerektiğine ilişkin bir meşruhatın kayıtlı olduğu her durumda gümrük idarelerince ayniyet tespiti yapılması gerekir.

- İthal eşyasının ihraç edilen mamulde kullanımının tespiti, DİİB veya Dİİ'de belirlenen fire ve kullanım oranlarının esas alınması gerekir.

- İhracat taahhüdünün kapatılmasını müteakip;

...

b) İthalat yapılan şartlı muafiyet sistemi çerçevesindeki dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında alınan teminatlar ilgili gümrük idaresince,

... İlgili firmaya iade edilir.

- İthalat ve ihracat esnasında belgenin özel şartlar bölümündeki hükümler de dikkate alınarak işlem yapılır. Ancak, geçici veya kati anti-damping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında, belgenin özel şartlar bölümünde konuya ilişkin hüküm bulunup bulunmadığına bakılmaksızın sadece anti-damping ve sübvansiyon vergisine indirimli teminat uygulanmaz, bunun dışında bu ithalattan doğan vergi bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde indirimli teminat uygulamasından yararlandırılır.

- Belge üzerinde ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün gümrük tarife istatistik pozisyonu ile teknik ve ticari adı bakımından fiziki unsurları itibarıyla aynı madde olduğunun ilgili belge üzerinde görülmesi, çıkış esnasında gümrük beyannamesi ile ilgili işlemlerin sonuçlandırılması için gerekli ve yeterli şartları oluşturmakta olup, belgenin özel şartlar bölümünde aksine bir hüküm olmadıkça ayrıca ekspertiz raporu ve ayniyet istenmez.

-Dahilde işleme izni kapsamında ihraç edilen işlem görmüş ürünün, ithal edilen eşyadan elde edilmediğine ilişkin karinelerin bulunması halinde, bu ürün için ekspertiz raporu istenebilir.

- Bölge müdürlüklerinin belge ihracat taahhüdünün kapatılmasına ilişkin yazısı ile, gerçekleşen ithalat ve ihracata ilişkin gümrük beyannameleri listeleri dikkate alınarak ithalat esnasında alınan teminat ve vergi, geri verilir.

- 1) Dahilde işleme tedbirlerini, dahilde işleme rejimi ve belgede/izinde belirtilen esas ve şartlara uygun olarak yerine getirmeyenlerden;

...

6) Birinci fıkranın (g) bendi kapsamında [1-g: Dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığına ilişkin şartların yerine getirildiğinin Bakanlıkça belirlenen şekilde tevsik edilememesi], ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığına ilişkin dahilde işleme izin belgesinde yer alan şartların yerine getirildiğinin teknik, bilimsel veya idareden kaynaklanan bir nedenle tespit edilememesi halinde, söz konusu şartın yerine getirildiği, firmanın stok ve muhasebe kayıtları dikkate alınarak düzenlenecek yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilebilir.

- ... İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda, gümrük idarelerince verilen dahilde işleme izinleri kapsamı işlemlerde, ayniyat tespitinin Gümrük idaresince yapılması, Ticaret Bakanlığınca düzenlenen dahilde işleme izin belgesinin özel şartlar bölümünde ayniyat şartı bulunması halinde ise yine ayniyat (dahilde işleme rejimi kapsamında yurda geçici ithali yapılan eşyanın işlem görmüş ürünler bünyesinde kullanılıp kullanılmadığı) tespitine ilişkin önlemlerin, beyannamenin atandığı muayene hattına bakılmaksızın, ilgili gümrük idaresince gerekli tedbirlerin alınması ve ayniyat tespitinin yapılmasının gerektiği, ...

DİİB'nin özel şartında ayniyat yapılması yönünde şartın bulunduğu durumlarda, yukarıda belirtildiği üzere, ayniyat tespit işlemlerine ilişkin gerekli önlemlerin ilgili gümrük idarelerince alınması gerekmekte olup, bu çerçevede, ayniyat yapılması gerekli olan eşya ile ilgili ayniyat tespit işlemlerinin eşya Türkiye Gümrük Bölgesindeyken gerçekleştirilmesi, ayniyat tespit işlemi yapılacak eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden ihracı sonrasında belge üzerinden ayniyat tespit işlemlerinin yapılmaması gerekmektedir.

- Dahilde İşleme İzni kapsamında yurda geçici ithali yapılan eşyanın, ihraç edilecek işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanılıp kullanılmadığının tespiti hususunda aşağıda belirtildiği şekilde işlem yapılması gerekmektedir.

I- Kullanılacak Kodlar

Dahilde İşleme İzni kapsamında ithalatın yapıldığı gümrük idaresince, Dahilde İşleme İzni Talep Formunun 10 no.lu "Diğer Hususlar" bölümüne aşağıda belirtilen kodlardan en az bir tanesi yazılacaktır.

(Kod-1) Seri/şasi/motor numaraları ve modeli

(Kod-2) Ek bilgi formunun beyannameye eklenmesi

(Kod-3) Numune alınması

(Kod-4) Fotoğrafının eklenmesi ya da ayrıntılı teknik tanımının yapılması

(Kod-5) Ekspertiz raporunun ibrazı

(Kod-6) Laboratuvar tahlili

(Kod-7) Ayniyet aranmaz

(Kod-8) Ayar raporu.

II- İthalat Gümrük İdaresince Yapılacak İşlemler

Dahilde İşleme İzni kapsamında ithal edilecek eşyanın aşağıda belirtilen tedbirlerin alınması suretiyle geçici ithaline izin verilecektir.

...

3- a) Ticaret politikası önlemlerine (İthalat Rejimi Kararının 4'üncü maddesinde belirtilen mevzuat çerçevesinde alınan önlemler) tabi eşya,

b) Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğleri kapsamı eşya,

c) İthalat Rejimi Kararının 7.maddesinde belirtilen "eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) mallar,

İçin numune alınması, fotoğrafının eklenmesi ya da ayrıntılı teknik tanımının yapılması (Kod 3 veya 4) ya da ekspertiz raporunun ibrazı (Kod-5) şeklindeki ayniyet tespit yöntemlerinden birinin seçilmesi,

4- Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinin (İhracat: 2006/12) 14.maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi kapsamında ithal edilen tekstil ana hammaddelerinden numune alınması (Kod-3) veya fotoğrafının eklenmesi ya da ayrıntılı teknik tanımının yapılması (Kod-4), bunların mümkün olmaması halinde ise Gümrük Yönetmeliğinin 196.maddesinin 6.fıkrası hükmü de dikkate alınmak suretiyle eşyanın hangi hatta işlem gördüğüne bakılmaksızın laboratuvar tahliline tabi tutulması (Kod-6). ...

6- Numunesinin alınması mümkün olmayan eşyanın, tanınmasına yarayacak özelliklerinin ve gerek görülmesi halinde fotoğraflarını içeren bir tutanakla tespitinin yapılması, ...

Gerekmekte olup, (Kod-3) kapsamı numunelerin ithalata ilişkin gümrük beyannamesine eklenmesi gerekmektedir.

III- İhracat Gümrük İdaresince Yapılacak İşlemler

Dahilde İşleme İzin Talep Formunun 10 no.lu hanesindeki meşruhat kontrol edilerek, bu meşruhata göre idarece memur görevlendirilmesi, teknik inceleme yaptırılması, ekspertiz raporu hazırlanması, laboratuvar tahlili vb. işlemlerin tekemmül ettirilerek ayniyet tespitini müteakiben eşyanın ihracına izin verilecektir.

Bununla birlikte, bir dahilde işleme izni kapsamında geçici olarak ithal edilecek eşyanın ithali esnasında uygulanacak ayniyet tedbirleri saklı kalmak üzere, ilgili izin kapsamında yapılacak ihracatlarda, üretim sürecinin (işlemlerin) aynı olması ve eşyanın değişmemesi kaydıyla tek bir ihracat partisinden numune alınarak ekspertiz raporunun düzenlenmesi ve düzenlenen bu ekspertiz raporunun yapılacak sonraki ihracatlar için, beyannamenin tescil edildiği tarihte ihracat beyannamesine eklenmesi mümkündür. ...

- ... İthal eşyasının ihraç edilen mamulde kullanımının tespitinde, DİİB'de belirlenen fire ve kullanım oranlarının esas alınması gerekmektedir. DİİB özel şartında taahhüt kapatma esnasında ekspertiz raporu aranacağına ilişkin bir ibarenin yer alması durumunda (Özel şartlar bölümünde ekspertiz şartı olan belgelerde, ekspertiz raporunun hangi ürün veya girdiler için istendiğinin belge üzerinde açıkça belirtilmesi gerekmektedir.) ise, *ekspertiz raporunda yer alan fire ve kullanım oranlarının esas alınması* ...

- Alınması öngörülen ekspertiz raporunun belge süresi içerisinde alınamaması durumunda, firmanın belge müracaatı sırasında geçerli olan kapasite raporundaki kullanım ve fire oranlarına istinaden işlem yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, ilgili belge özel şartında taahhüt kapatma esnasında analiz raporu aranmasına ilişkin bir hükmün bulunması durumunda ise, bu hüküm dikkate alınarak taahhüt kapatma işlemlerinin tekemmül ettirilmesi gerekmektedir.

- 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği'nin "Dahilde İşleme İzin Belgelerinin Kapatılması İçin Gerekli Bilgi ve Belgeler" başlıklı eki Ek-3'te belirtilen belgelerden DİİB taahhüt hesabı kapatılması işlemlerinde firmalar tarafından ibraz edilen *ekspertiz raporunun* belirtilen kriterleri karşılamadığının tespiti halinde, söz konusu ekspertiz raporunun DİİB taahhüt kapatma işlemine esas alınmaması ve keyfiyetin belge sahibi firma ile ekspertiz raporunu düzenleyen sanayi/ticaret veya sanayi odasına iletilmesi gerekmektedir.

- Ayniyet tespit işlemlerinin unutulmasının önüne geçilmesine teminen, 06.08.2018 tarihi itibarıyla BİLGE sistemi muayene ekranına yalnızca 31, 41, 51 ve 52 rejim kodları kapsamında tescil edilen IM ve EX türü beyannamelerle sınırlı ve zorunlu olmak üzere "ayniyet tespitine tabidir" ve "ayniyet tespitine tabi değildir" şeklinde seçmeli butonlar (Ek-1) eklenmiş olup, butonlardan birisi seçilerek açıklama girilmeden işlemler tamamlanamamaktadır.

Buna göre, rejim kapsamı ayniyet tespit işlemleri aynı şekilde yürütülmeye devam edilecek olup ilgili muayene memurunca;

Dahilde işleme izninde yahut belgesinde eşya için ayniyet öngörülmüş olması halinde tespit yerine getirildikten sonra "ayniyet tespitine tabidir" butonu işaretlenerek açıklama bölümüne yapılan işlem hakkında açıklama (fotoğraf eklendi, ekspertiz raporu eklendi, laboratuvar analizine gönderildi vb.) girilecektir.

Eşya için ayniyet öngörülmemesi halinde ise "ayniyet tespitine tabi değildir" butonu işaretlenerek açıklama bölümüne ayniyete tabi olmama nedenine ilişkin açıklama (belge özel şartında bulunmamaktadır, kod-7 ayniyetten muafır vb.) girilecektir.

- Gümrük idareleri, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimi şartlarına uyulmasını sağlamak üzere zorunlu olan hallerde, eşyanın ayniyetini tespiti yönelik önlemleri alırlar.

- Gümrük idareleri, zorunlu olan hallerde, gümrüğe sunulan ve gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım talep edilen eşyanın, bu işlem veya kullanım şartlarına uyulmasını sağlamak amacıyla, başka kurumlarda ekspertizini yaptırmak da dahil olmak üzere ayniyetinin tespitine yönelik önlemleri alırlar. Muayeneden sonra değiştirilmemeleri için mühür, kurşun mühür, etiket gibi belirleyici araçları eşyanın ve kapların veya taşıtların üzerine tatbik edebilirler. ...

- “1. Gümrük idareleri, beyanın doğruluğunu araştırmak üzere;

a) Beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebilir ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebilir,

b) Eşyayı muayene edebilir ve ayrıntılı muayene veya tahlil amacıyla numune alabilirler.

2. *Beyanname kapsamı eşyanın muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları, muayene edilmemesi halinde ise, beyannamede yer alan bilgiler, eşyanın tabi olduğu gümrük rejimi hükümlerinin uygulanmasında esas alınır...*” şeklinde düzenleme ile idarenin sorumlulukları belirlenmiştir.

- Gümrük yükümlüsünün eşyanın gümrük beyanını yapması yeterlidir. **Gümrük beyanı tabiri de 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 3/16 maddesinde: “Belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını ifade eder.” şeklinde tarif edilmiştir.** Bu tanıma göre, ilgili firmanın gümrüğe ilgili rejimi beyan etmesi kanun hükmüne göre yeterlidir.

- Gümrük vergilerinin üzerinden hesaplandığı unsurlar olan, kıymeti, miktarı, menşei ve gümrük istatistik pozisyonunu gümrük idaresine doğru beyan etmesi serbest dolaşıma giriş beyannamesini veya ihracat beyannamesini tescil ettirmesi yeterlidir. **Kanunla yükümlüye vergilerin de hesaplanması ve dış ticaret mevzuatı ile diğer mevzuat hükümleri bakımından yapılacak işlemleri yürütmekle ilgili bir yükümlülük verilmemiştir.**

Bu yükümlülük, 1) Beyanın kontrolü ile görevli memurlar, gümrük vergileri ile gümrük idaresince tahakkuku gereken diğer vergileri tahakkuk ettirmek veya muaflık hükümlerini uygulamak, gümrük mevzuatı, dış ticaret mevzuatı ile diğer mevzuat hükümleri bakımından yapılacak işlemleri yürütmekle görevlidir... ” Hükümüne göre, **muayene memuruna aittir.**

2) Beyannameyi kontrol edenler ile ikinci muayeneyi yapanlar yaptıkları kontrol ve muayeneden gümrük vergilerinin hesaplanmasından veya doğruluğunun kontrolünden ya da muafiyet hükümlerinin uygulanmasından sorumludurlar. ...

- 1) Yürürlükteki mevzuat uyarınca ilgili gümrük rejimleri kapsamında Türkiye'ye ithali öngörülen her türlü izin veya uygunluk belgesine veya bu belgeler yerine geçen bilgiye tabi eşyaya ilişkin yetkili kurumlarca yapılacak kontroller, ithale konu eşyanın kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği, insan, hayvan ve bitki sağlık ve hayatlarının korunması açısından taşıyacağı muhtemel riske göre; Türkiye Gümrük Bölgesine girişinde veya gümrük beyannamesinin tescil işlemi öncesinde ya da gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonraki aşamalardan yalnızca birinde ve gümrük idaresinin koordinasyonunda yapılır.

2) Kontrollerin risk tabanlı yapılması esastır. İlgili kurumlarca kontrolü öngörülen eşyaya ilişkin bilgiler Bakanlığa iletilir. Bakanlık, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen riskli eşyaya ilişkin sevkiyat bilgilerini ithalat kontrolünden sorumlu kurumlara iletir. ...

7) Dördüncü fıkra kapsamında ilgili kurumlarca yapılan kontroller sırasında yükümlüden talep edilebilecek diğer belgeler ile ithale konu eşyayı temsil etmeyen belgeler gümrük idarelerince ayrıca aranmaz. ...

10) İthalat ve ihracat kontrollerine konu eşya ile ilgili olarak;

a) İthalat ve ihracat kontrollerine konu eşyanın denetim sonuçlarını gösteren ve 114.madde uyarınca belirlenen belgeler veya bu belgeler yerine geçen bilgilerin beyannameye kaydedilmesi zorunludur.

b) *Muayene veya kontrol sonucunun, yapılan beyanın aksine eşyanın ilgili kurumun ithalat veya ihracat kontrolünü gerekli kılması durumunda, gerekli kontrollerin yapılmasını teminen yükümlü ilgili kuruma yönlendirilir.* ...

- 1) Belge kontrolünde, kontrol ile görevlendirilen memur, beyannamedeki bilgileri ve eklerini inceler; tarife, kıymet, miktar, yasaklayıcı ve kısıtlayıcı önlemler söz konusu ise, buna ilişkin belge kontrollerini de yaptıktan sonra uygun bulursa, bu hususu beyanname üzerinde gösterir ve bilgisayar sisteminde onay verir. Yapılan kontrol sonucu sisteme kaydedilir.

2) *Beyanın kontrolü ile görevlendirilen memur, yaptığı inceleme sırasında beyanname ve ekli belgeler arasında ciddi bir farklılık tespit eder ve muayenenin yapılmasını gerekli görür ise sistem tarafından kendisine havale edilen tarih ve saat itibarıyla en geç yirmi dört saat içinde bu hususu idare amirine bildirir.* Muayenenin idare amirince uygun görülmesi halinde, ilgili amir beyannameyi muayene ile görevli memura havale eder ve işlemler bu memur tarafından sonuçlandırılır. *Muayenenin idare amirince uygun görülmemesi halinde ise, beyanın kontrolü için önceden görevlendirilen memur tarafından işlemlere kaldığı yerden devam edilir.*

Danıştay 7. Dairesinin 14.04.2009 tarihli, E. 2007/2448, K. 2009/1929 sayılı kararı ile; "... Gümrük vergilerinin Gümrük Kanununun 195.maddesinin 1.fıkrası hükmünde, Gümrük İdaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirileceği belirtilmiş; aynı Kanunun 15.maddesinin 1.fıkrasında ise, anılan vergilerin, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte yürürlükte olan gümrük tarifesine göre hesaplanacağı öngörüldükten sonra, 7.fıkrasında da, aynı maddenin 3.fıkrasının (c) bendinde, gümrük vergisi oranlarını kapsadığı söylenen Gümrük Tarife Cetveli, idari uygulamalarda esas tutulması zorunlu metinler arasında sayılmıştır. 4458 sayılı Kanunun 3'üncü ve devamı maddeleriyle de, ***gümrük mevzuatını uygulayarak gümrük işlemlerini yapma yetki ve görevi Gümrük İdarelerine verilmiştir.*** ... Gümrük idaresine ve onun görevlilerine ait olan bu belirlemenin gümrük mükelleflerine yaptırılması ise, Anayasada yasaklanan ANGARYA niteliği taşıyacağından, olanaklı bulunmamaktadır. " ***yönündeki görüş ve gerekçeyle, gümrüğe sunulan eşyanın vergi oranının beyan edilmediği gerekçesiyle, Gümrük Kanunu uyarınca idari para cezası uygulanamayacağına hükmedilmiş bulunmaktadır.***

Danıştay 7.Dairesinin 01.07.2010 tarihli, E. 2009/1308, K. 2010/3658 sayılı Kararında; Yüksek Mahkemenin yukarıda zikredilen kararında yer alan görüş ve gerekçenin yanında "... 4458 sayılı Kanunun 3. ve devamı maddeleriyle de gümrük mevzuatını uygulayarak gümrük işlemlerini yapma yetki ve görevi Gümrük İdarelerine verilmiştir. Dolayısıyla; Gümrük Tarife Cetvelini uygulama görevi, gümrük mevzuatını uygulamakla görevli bu İdarelere aittir. O halde, ithal edilen eşyaya uygulanacak gümrük tarifesinin ve vergi oranının da her beyanname ile ilgili olarak, bu İdarelerce belirlenmesi yasal zorunluluktur, Yasada, gümrük tarifesinin ve vergi oranının yükümlülerce beyanını gerekli ve zorunlu kılan bir düzenleme de mevcut değildir. ***Gümrük İdaresine ve onun görevlilerine ait olan bu belirlemenin gümrük mükelleflerine yaptırılması ise. Anayasada yasaklanan angarya niteliği taşıyacağından, olanaklı bulunmamaktadır. ...***".

Yukarıdaki Mevzuat Ve Yüksek Mahkeme İçtihatlarında Hükmedildiği Üzere; İthal veya ihraç eşyasının GTİP'inin tespiti, GTİP tespitine bağlı olarak tayin edilen eşyaya isabet eden gümrük vergileri oranlarının belirlenmesi ile gümrük mevzuatı, dış ticaret mevzuatı ve diğer mevzuat hükümleri bakımından yapılacak işlemleri yürütmek görevi-(İthalatçı ve/veya ihracatçıya değil)- gümrük idaresine aittir.

III- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

- " **1)** Dahilde işleme tedbirlerini, dahilde işleme rejimi ve belgede/izinde belirtilen esas ve şartlara uygun olarak yerine getirmeyenlerden;

...

6) *Birinci fıkranın (g) bendi kapsamında [1-g: Dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığına ilişkin şartların yerine getirildiğinin Bakanlıkça belirlenen şekilde tevsik edilememesi], ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığına ilişkin dahilde işleme izin belgesinde yer alan şartların yerine getirildiğinin teknik, bilimsel veya idareden kaynaklanan bir nedenle tespit edilememesi halinde, söz konusu şartın yerine getirildiği, firmanın stok ve muhasebe kayıtları dikkate alınarak düzenlenecek yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilebilir.* "

- ... İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda, gümrük idarelerince verilen dahilde işleme izinleri kapsamı işlemlerde, aynıyat tespitinin yapılması, Ticaret Bakanlığınca düzenlenen **dahilde işleme izin belgesinin özel şartlar bölümünde aynıyat şartı bulunması halinde ise yine aynıyat (dahilde işleme rejimi kapsamında yurda geçici ithali yapılan eşyanın işlem görmüş ürünler bünyesinde kullanılıp kullanılmadığı) tespitine ilişkin önlemlerin, beyannamenin atandığı muayene hattına bakılmaksızın, ilgili gümrük idaresince alınması gerekmektedir. ...**

DİİB'nin özel şartında aynıyat yapılması yönünde şartın bulunduğu durumlarda, yukarıda belirtildiği üzere, aynıyat tespit işlemlerine ilişkin gerekli önlemlerin ilgili gümrük idarelerince alınması gerekmekte olup, bu çerçevede, aynıyatı yapılması gerekli olan eşya ile ilgili aynıyat tespit işlemlerinin eşya Türkiye Gümrük Bölgesindeyken gerçekleştirilmesi, aynıyat tespit işlemi yapılacak eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden ihracı sonrasında belge üzerinden aynıyat tespit işlemlerinin yapılmaması gerekmektedir.

- 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği'nin "Dahilde İşleme İzin Belgelerinin Kapatılması İçin Gerekli Bilgi ve Belgeler" başlıklı eki Ek-3'te belirtilen belgelerden DİİB taahhüt hesabı kapatılması işlemlerinde firmalar tarafından ibraz edilen *ekspertiz raporunun* belirtilen kriterleri karşılamadığının tespiti halinde, söz konusu ekspertiz raporunun DİİB taahhüt kapatma işlemine esas alınmaması ve keyfiyetin belge sahibi firma ile ekspertiz raporunu düzenleyen sanayi/ticaret veya sanayi odasına iletilmesi gerekmektedir.

- “**1) Beyanın kontrolü ile görevli memurlar (Gümrük muayene memuru), gümrük vergileri ile gümrük idaresince tahakkuku gereken diğer vergileri tahakkuk ettirmek veya muaflık hükümlerini uygulamak, gümrük mevzuatı, dış ticaret mevzuatı ile diğer mevzuat hükümleri bakımından yapılacak işlemleri yürütmekle görevlidir.**

2) Beyannameyi kontrol edenler ile ikinci muayeneyi yapanlar yaptıkları kontrol ve muayeneden gümrük vergilerinin hesaplanmasından veya doğruluğunun kontrolünden ya da muafiyet hükümlerinin uygulanmasından sorumludur. ...”.

- Belge kontrolünde, kontrol ile görevlendirilen memur, beyannamedeki bilgileri ve eklerini inceler; tarife, kıymet, miktar, yasaklayıcı ve kısıtlayıcı önlemler söz konusu ise, buna ilişkin belge kontrollerini de yaptıktan sonra uygun bulursa, bu hususu beyanname üzerinde gösterir ve bilgisayar sisteminde onay verir. Yapılan kontrol sonucu sisteme kaydedilir.

- Beyanın kontrolü ile görevlendirilen memur, yaptığı inceleme sırasında beyanname ve ekli belgeler arasında ciddi bir farklılık tespit eder ve muayenenin yapılmasını gerekli görür ise sistem tarafından kendisine havale edilen tarih ve saat itibarıyla en geç yirmi dört saat içinde bu hususu idare amirine bildirir. Muayenenin idare amirince uygun görülmesi halinde, ilgili amir beyannameyi muayene ile görevli memura havale eder ve işlemler bu memur tarafından sonuçlandırılır. Muayenenin idare amirince uygun görülmemesi halinde ise, beyanın kontrolü için önceden görevlendirilen memur tarafından işlemlere kaldığı yerden devam edilir.

- “**Dahilde İşleme İzin Belgesinin (DİİB) taahhüt kapatma veya iptal işlemlerini geri almaya Bakanlık (İhracat Genel Müdürlüğü), Dahilde İşleme İzninin (Dİİ) taahhüt kapatma veya iptal işlemlerini geri almaya ise ilgili gümrük müdürlükleri yetkilidir.**

- İthalat yapılan şartlı muafiyet sistemi çerçevesindeki dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında alınan teminatlar ilgili gümrük idaresince, ilgili firmaya iade edilir.
- Eşyaya ilişkin numuneler yürürlükteki ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak gümrük idaresi tarafından alınır. İlgili gümrük idaresi, gümrük işlemine konu eşyadan gerektiğinde numune alma kılavuzuna uygun şekilde numune alır ve tahlile gönderir. ...

Sonuç olarak

Danıştay 7. Dairesinin 14.04.2009 tarihli, E. 2007/2448, K. 2009/1929 sayılı kararı ile 01.07.2010 tarihli, E. 2009/1308, K. 2010/3658 sayılı kararında da belirtildiği üzere Gümrük Yönetmeliğinin 186/1.maddesine göre: Beyanın kontrolü ile görevli memurlar, gümrük vergileri ile gümrük idaresince tahakkuku gereken diğer vergileri tahakkuk ettirmek veya muaflik hükümlerini uygulamak, gümrük mevzuatı, dış ticaret mevzuatı ile diğer mevzuat hükümleri bakımından yapılacak işlemleri yürütmekle görevlidir...”Hükmüne göre, muayene memuruna aittir.

- “... 6) Birinci fıkranın (g) bendi kapsamında, ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığına ilişkin dahilde işleme izin belgesinde yer alan şartların yerine getirildiğinin teknik, bilimsel veya idareden kaynaklanan bir nedenle tespit edilememesi halinde, söz konusu şartın yerine getirildiği, firmanın stok ve muhasebe kayıtları dikkate alınarak düzenlenecek yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilebilir.”

Ankara, 23/12/2025

***Kerim ÇOBAN**

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri

(Emekli Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi)